

Написано от Христо Христов
Сряда, 30 Март 2016 09:46

Сайтът desebg.com публикува интервю с евродепутата **Андрей Ковачев** (ЕНП/ГЕРБ), организатор на проведената на 14 март 2016 г. в Европейския парламент дискусия [„Знание за миналото – памет за бъдещето”](#), посветена на необходимостта от изучаването на комунистическия режим в училище. Той отговаря на въпроси на журналиста Христо Христов.

Г-н Ковачев, през 2010 г., когато организирахте първия голям форум – конференцията [„Изстраданата европейска мечта на България 1944-1989”](#), посветена на съпротивата на българското общество срещу комунистическия режим и преосмислянето на тоталитарното минало, представял ли сте си, че 6 години по-късно вече ще говорим за влизането на този период по-сериозно в учебниците по история?

– Това е било моя цел. Аз съм си представял, че с тези инициативи в Европейския парламент ще дадем импулс в България да се случат нещата, така както са се случили в други източно европейски страни, бивши комунистически държави. А това в крайна сметка опира до факта младите хора да знаят своята история. История, която не е нито лява, нито дясна, а обективна.

Неслучайно започвам разговора с този въпрос, защото онези, които не са запознати с всички ваши последователни инициативи, биха помислили, че дискусията за необходимостта от изучаването на тоталитарните режими на XX век в училище е едва ли не нещо инцидентно.

– Убеден съм, че миналите поколения българи, изстрадали мечтата да сме отново част от общото демократично семейство, заслужават обществото да знае истината за

Написано от Христо Христов
Сряда, 30 Март 2016 09:46

тоталитарния комунистически период. Както и младите поколения българи, които не са живели през този период, за да не бъдат подвластни на манипулациите на сили или сенки от миналото, чийто стремеж е да има един идеализиран образ за комунизма, както е било по време на самия режим.

Този наш дълг в двете посоки – към миналите поколения и към бъдещите поколения – ние трябва да го изпълним. Промените, които се очакват в учебните програми в България, трябва да бъдат в тази посока. Обнадежен съм и от желанието на министъра на образованието Меглена Кунева от посланията на президента Росен Плевнелиев и премиера Бойко Борисов за извършването на такава стъпка.

Надявам се, че и надолу по административната верига в МОН, както и в издателствата, които трябва да подготвят учебниците ще направят необходимото по-най-добрия начин българските учители да могат да преподават тази част от историята. Тя е и един урок по гражданско образование за младите хора в България, защото да бъдеш активен гражданин и да имаш гражданска позиция затова трябва да се откъде идва народът ти и какво е преживял, особено в близкото минало.

Вие сте евродепутат, ангажиран сте с работа в Европейския парламент, но с фокусирането на темата за необходимостта за изучаването на комунистическия

режим в училище показват, че следите и сте много добре запознат с актуалните проблеми и в България. По време на дебата в Европейския парламент бяха направени и конкретни предложения за решаването на този проблем. Тези предложения ще стигнат ли по някакъв начин до ООН?

– Аз поддържам контакт с министър Кунева и ще я информирам за дебата, който протече по време на дискусиата и предложенията, които проф. Евелина Келбечева направи. Очаква се историците да организират една конференция в София и заедно с ООН да се проговорят новите моменти, които трябва да залегнат. Сега е моментът за този обществен дебат. Тук, според мен, трябва да привлечем и представители на учителите. Това са хората, които в края на краищата трябва да преподават новата материя по едни не сух и безинтересен начин, а така, че стимулира аналитично мислене.

Не на последно място това обучение трябва да съдържа и интерактивния елемент – да използва публикувани онлайн документи, свидетелства, изследвания и т.н., а също така и посещения на места на памет за жертвите на комунизма. Не знам дали българските учители са готови да поемат този кръст и да преподават по един обективен и модерен начин този период и да не бъде замитан под килима само с няколко часа в края на учебната година, а да му се отдели достатъчно внимание, защото той е много важен за формирането на активната гражданска личност.

Не виждам причина в часовете по гражданско образование да се организира дебат за пропагандата с комунистическите паметници и символи. Тези инструменти на пропагандата трябва да бъдат осмислени. Ние се задушаваме от тях. Една част от тях трябва да бъдат демонтирани и преместени. Това е моето лично мнение. Най-малко трябва край подобни тоталитарни паметници да се сложи обозначителна табела и трябваше вече да се е случило. Отделно смятам, че комунизмът не е само това, което се изучава в момента – комунистическите лидери или историята на самия комунизъм, а в същото време жертвите да са забравени и непознати.

В предварителния разговор с участниците в дискусиата, пристигнали в Брюксел от България, вие говорихте за актуалните проблеми в Европейския съюз. В България след събитията с анексирането на Крим и войната в Сирия доста маски паднаха и сме свидетели на една активна агресия и по отношение на миналото, особено, когато в него се засяга интереса на Русия към страната ни. Как ще коментирате този факт?

Написано от Христо Христов
Сряда, 30 Март 2016 09:46

– Ние наблюдаваме подобни хибридни войни в целия Европейски съюз. Някои страни са по податливи на тази пропаганда от Москва, която е абсолютно целенасочена и специфична за всяка страна със слабите точки, където пропагандата работи за промяна на общественото мнение и против проевропейския избор.

В българския вариант стремежът е да се продължи манипулацията с нашата история, недопускането на дебати по различни аспекти на комунистическото минало и запазване на интерпретацията, такава, каквато комунистите са я създали. Обвиняват ни, че сме искали да променим историята, а в действителност нашата цел е обективното ѝ представяне на основата на факти и документи. Въпросът е как ние може да имаме имунитет срещу подобна пропаганда, особено младите поколения? Не виждам друг начин това да стане освен чрез образованието. За съжаление българските медии в голямата си част са длъжници на обществото по тази проблематика. Показателно е, че определени медии изобщо не отразяват различните инициативи включително и последната дискусия в Европейския парламент.

От множеството изказвания на форума кое ви впечатли?

Написано от Христо Христов
Сряда, 30 Март 2016 09:46

– Бяха направени много силни изказвания, но много ме впечатли влиянието на режима върху психиката на хората: чувството за липса на справедливост, това, че трябва да премълчаваш нещо, което се е случило, както и фактът, че и до ден днешен страхът да се говори за комунистическия режим присъства. Има хора, включително и в моето семейство, които ми казват: „Не е толкова безопасно да говориш по тези теми“. Просто хората не са сигурни, че няма да има последствия за тях, ако говорят.

В заключение трябва да отбележа, че предстоят да се заобиколят още „подводни камъни“. Дали МОН ще зададе какво точно трябва да влезе в учебниците, дали след това издателствата ще подберат такива авторски колективи, които да включат всички новоразкрити и важни факти от периода на комунизма и т.н. Очевидно това не е проблем, който ще се изчерпи в влизането на периода с по-сериозно изучаване в учебниците по история.

– Не е достатъчно само училището. Има много важен аспект, който го забравяме, а това е демократично мислещи служби. Новите попълнения в българските правоохранителни и правосъдието – полиция, следствие, прокуратура, съд. Не съм сигурен какво ще покаже едно изследване сред тези държавни структури как те възприемат комунистическия режим. А също така и българските специални служби. Ще е много интересно да се види как те възприемат периода 1944-1989 г., както такова изследване беше направено сред учениците.